

**Umsögn Trans Íslands um frumvarp til laga um breytingu á lögum um mannanöfn,
nr. 45/1996 (ættarnöfn o.fl.), þskj. 81 — 81. mál**

Trans Ísland, félag trans fólks á Íslandi, styður heilshugar umrætt frumvarp og telur mikilvæga réttarbót fólga í því að leyfa fólki að taka upp annars konar kenninöfn en foreldrisnöfn. Margvíslegar ástæður geta verið fyrir því að vilja ekki kenna sig við foreldra sína og er það því miður algengt meðal trans fólks sem margt hvert hefur upplifað höfnun af hálfu foreldra sinna fyrir það eitt að vera það sjálft, en neyðist samkvæmt núgildandi lögum til að bera nafn þeirra. Við viljum þá nota tækifærið og benda á atriði í frumvarpinu sem betur mættu fara með tilliti til réttar trans fólks til þess að ráða eigin nafni, auk samræmis við lög um kynrænt sjálfræði.

Í frumvarpinu er orðalagi um hefðbundin kenninöfn í 6., 8. og 9. gr. núgildandi laga, *föður- eða móðurnöfn*, haldið óbreyttu. Eðlilegt væri þó, að okkar mati, að uppfæra það í samræmi við lög um kynrænt sjálfræði og skilgreina hefðbundnu kenninöfnin einfaldlega sem *foreldrisnöfn*. Núgildandi lög eru orðuð á útilokandi hátt sem nær ekki til kynsegin foreldra, sem þó eru viðurkenndir í íslenskum lögum samkvæmt lögum um kynrænt sjálfræði, nr. 80/2019, og teljum við afar brýnt að bæta úr því.

Í 8. gr. laga um mannanöfn, nr. 45/1996, er ákvæði sem heimilar að ófeðruð börn séu kennd til afa síns. Þetta ákvæði mismunar ekki eingöngu kynsegin fólki heldur einnig ömmum, og teljum við löngu tímabært að víkka það ákvæði út til allra stórforeldra.

Þá er val einstaklinga á kenninafnsendingu í núgildandi lögum bundið við opinbera kynskráningu. Þannig er endingin *-son* ekki heimil einstaklingum með kvenkynsskráningu, endingin *-dóttir* er ekki heimil einstaklingum með karlkynsskráningu og endingin *-bur* eða endingarlaust foreldrisnafn eru eingöngu heimil einstaklingum með hlutlausa kynskráningu. Nöfn fólks eru afar persónuleg og við teljum það ekki hlutverk ríkisvaldsins að mismuna í nafnavali með þessum hætti. Eðlilegast væri að öllum stæði til boða að velja sér foreldrisnöfn, ýmist endingarlaus eða með endingunum *-son*, *-dóttir* eða *-bur*, eftir eigin höfði. Löggjaf kemur ekki í veg fyrir að trans fólk velji sér nafn sem passar við það, heldur kemur eingöngu í veg fyrir að það geti skráð það rétt opinberlega, eða þá að það geti skráð kyn sitt rétt opinberlega,

og verður þjóðskrá að ónákvæmari skrá fyrir vikið, sem er ekki eingöngu bagalegt fyrir einstaklinginn sjálfan heldur er það einnig óheppilegt fyrir samfélagið þar sem að það gerir opinbera tölfræði ónákvæmari en ella.

Nú þegar hefur verið flutt þingmál sem tekur á ofantöldum vanköntum á lögum um mannanöfn (sjá *frumvarp til laga um breytingu á ýmsum lögum til að bæta stöðu trans fólks*, mál 65/155, flm. Andrés Ingi Jónsson). Það er því okkar von að tekið verði tillit til þessara athugasemda okkar við þinglega meðferð þessa frumvarps, sem miðar að því að auka frelsi einstaklinga í nafnavali, og þær breytingar sem lagðar voru til í frumvarpi Andrésar Inga um frelsi í nafnavali verði innleiddar.

Virðingarfyllst, fyrir hönd Trans Íslands

Reyn Alpha Magnúsdóttir,

Forseti Trans Íslands

